

Liên hiệp các hội khoa học và kỹ thuật tỉnh Bình Định
Trung tâm tư vấn đầu tư và phát triển khoa học, công nghệ và môi trường Bình Định



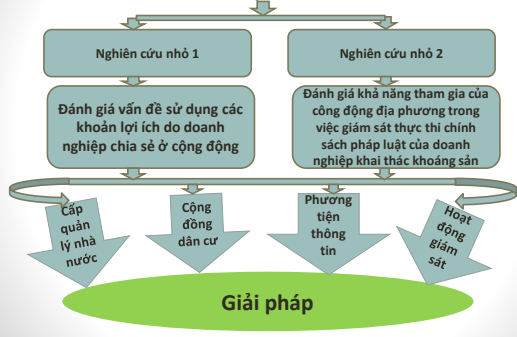
Cơ chế tăng cường giám sát của cộng đồng trong khai thác khoáng sản ở Bình Định
Quý Nhơn, 11/2014

Công nghiệp khai khoáng ở Bình Định

- ✓ Đóng góp nhiều vào phát triển kinh tế xã hội.
- ✓ Còn nhiều bất cập:
 - Lợi ích -> các công ty.
 - Khai thác bừa bãi -> môi trường.
 - Khoáng sản -> tổn thất, lãng phí.
 - Địa phương, cộng đồng -> chịu hậu quả xấu (kinh tế, xã hội, môi trường).
 - ✓ Phù Mỹ và Phù Cát -> phá hủy (cồn cát rộng lớn) -> "lời nguyền tài nguyên".



Hỗ trợ thông qua cơ chế EITI ở cấp địa phương và tăng cường quản trị tốt tài nguyên khoáng sản ở Việt Nam



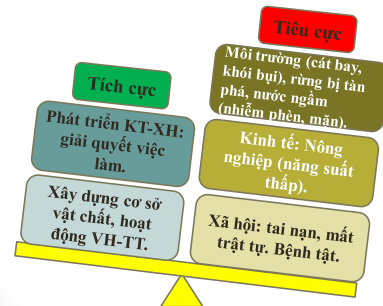
1. Hoạt động khai thác, chế biến titan đối với các cấp quản lý nhà nước

- Khai thác titan ở Bình Định -> phát triển mạnh (2006, 2007).
- Sản lượng titan:
 - Năm 2005 -> 130.000 tấn.
 - Năm 2006 -> 160.000 tấn.
 - Năm 2007 -> 300.000 tấn.
 - Năm 2012 -> 700.000 tấn.
 - Lực lượng lao động:
 - Năm 2005 -> 600 lao động.
 - Năm 2006 -> 1000 lao động.
 - Năm 2010 -> 2000 lao động - 2500 lao động.
- Đóng góp vào tăng trưởng kinh tế: 2,5% (giá trị sản xuất công nghiệp) lên 8% (2012)

1. Hoạt động khai thác, chế biến titan đối với các cấp quản lý nhà nước (tiếp)

- **Cấp tỉnh:** báo cáo KT-XH (2005-2013)
 - Từ 2007: Khai thác tài nguyên, khoáng sản -> không theo quy hoạch (phức tạp).
 - Năm 2008: Cơ sở sản xuất, mỏ khai thác -> nguy cơ gây ô nhiễm môi trường.
 - Xử lý -> chưa kiên quyết, thiếu đồng bộ, kết quả thấp.
 - Năm 2009: Cộng đồng dân cư địa phương -> khiếu nại.
 - Năm 2013: Các công ty -> không được gia hạn và cấp phép mới, phải hoàn thổ, khắc phục môi trường.
- **Cấp huyện:** Phù Cát, Phù Mỹ -> không nộ động.
- **Liệu rằng -> sự đóng góp của doanh nghiệp trên địa bàn.**
- **Cấp xã:** Báo cáo NTM
 - Mỹ Thành: Sự hỗ trợ->các công ty, ô nhiễm -> tăng, rừng -> trồng lại.
 - Cát Khánh: không có thông tin.

2. Từ kết quả điều tra, khảo sát dân cư khu vực khai thác và chế biến titan



2. Từ kết quả điều tra, khảo sát dân cư khu vực khai thác và chế biến titan (tiếp)

SỬ DỤNG CÁC NHUẬN CHẤT SẠT LỢI

* Đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng, phát triển xã hội -> **thấp**.

* Cộng đồng-> không biết chi tiết, không được tham gia (bản bạc, lập kế hoạch).

* Địa phương-> không có cơ chế (**cộng đồng**) giám sát, tham gia.

* Việc giám sát: định kỳ, đột xuất.

* Cộng đồng: thành viên hoặc theo dõi -> báo cáo lên trên.

* Các phản ánh: Không giải quyết kịp thời -> **vượt cấp**.

* Chính quyền xã: không đủ thẩm quyền, nể nang tình cảm.

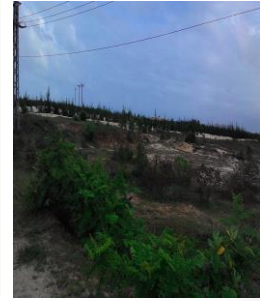
* Biện pháp: **thảo luận** (chính quyền, công ty) -> giải pháp.

CÁC ĐOÀN NGHIỆP VI PHẠM

3. Thông tin từ các phương tiện thông tin đại chúng

Rừng:

- Cán bộ huyện: Ở phố.
- Chủ doanh nghiệp: Ở xa.
- Chính quyền xã, thôn: không có thẩm quyền.
- Công ty: Được cấp phép.
 - ➔ **Rừng bị phá hoại** (1 tuần hàng chục hecta)
 - ➔ Người dân: Bắt lượ.



3. Thông tin từ các phương tiện thông tin đại chúng (tiếp)

Nước ngầm:

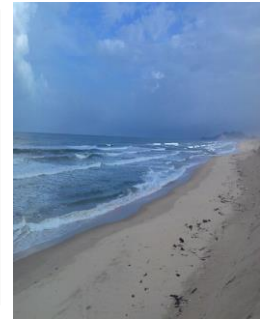
- Hoạt động khai thác -> nước thải.
- Các công ty: **Không xử lý**.
- ➔ Nguồn nước ngầm: **Nhiễm mặn, nhiễm phèn**.
- ➔ Cuộc sống người dân: Thức cả đêm mức **5, 7 gàu -> lọc** (đủ dùng để nấu ăn, cho gia súc uống).
- ➔ Cây trồng: không có nước tưới.



3. Thông tin từ các phương tiện thông tin đại chúng (tiếp)

Biển:

- Trước khi khai thác: vài chục mét -> bắt được cá.
- Khi khai thác: hàng trăm mét -> không tìm thấy cá tôm nào.
- Đáy biển: bùn (ngày càng dày)
- Sinh vật biển: chết xẹp lóp.



3. Thông tin từ các phương tiện thông tin đại chúng (tiếp)

Môi trường sống:

- Rừng dương: Bị tàn phá.
- Bão cát, khói bụi, khói đen.
- ➔ Người dân: Bệnh phổi, viêm phế quản.



3. Thông tin từ các phương tiện thông tin đại chúng (tiếp)

Mạng sống người dân:

- Các mỏ khai thác: **không hoàn thổ**.
- ➔ 3 người chết.
- ➔ 4 người bị thương nặng nằm một chỗ.
- ➔ 16/1/2013: 1 em học sinh trường THCS Mỹ Thành chết.



4. Kết quả một số hoạt động giám sát đã triển khai ở Bình Định

- Dự án xây dựng cơ sở hạ tầng nông thôn dựa vào cộng đồng (CBRIP)
 - Sự tham gia -> cộng đồng và quản lý hoạt động phát triển.
 - Xây dựng công trình hạ tầng cơ sở -> Sự tham gia của người dân.
 - Chỉ xây dựng được cơ sở, sự tham gia cộng đồng rất hạn chế không hiệu quả.
 - Hướng dẫn thực hiện chương trình 135 giai đoạn II:
 - Công khai, dân chủ từ cơ sở.
 - Phát huy sự tham gia của người dân.
 - Sự tham gia của người dân: rất khiêm tốn.

Kết Luận

- Quyền giám sát của cộng đồng: Đảng và Nhà nước quan tâm.
- Giải pháp triển khai “kiểu truyền thống”: rất khó khăn, không khả thi.
- Doanh nghiệp -> “phi truyền thống”: vận dụng “lợi ích nhóm”, “quyền lực”, chầy i với pháp luật.
- Pháp luật: chưa đủ sức răn đe.
- Chủ thể giám sát: không được bảo vệ quyền lợi, kiến thức hạn chế.
- Truyền thống “ăn cơm nhà vát tù và hàng tổng” -> lỗi thời.

Kiến nghị

- ❖ Hoạt động giám sát nên được triển khai ngay từ khi khởi động dự án: bước thứ nhất Quyết định khai thác.
- Luật bảo vệ môi trường sửa đổi: có hiệu lực từ 1/1/2015.
- Tham vấn cộng đồng: đánh giá tác động môi trường.
- Luật bảo vệ môi trường sửa đổi: Tạo điều kiện-> bước khởi đầu.

Kiến nghị

- Hoạt động giám sát của cộng đồng: có hiệu quả -> họ được hưởng lợi
- ❖ Ảnh hưởng trực tiếp: quyền lợi và sức khỏe.
 - ❖ Địa phương: rà soát lại tất cả nguồn lợi. (ở dạng tiềm năng).
 - ❖ Cộng đồng địa phương: góp cổ phần.
 - ❖ Các doanh nghiệp: tính toán lợi ích -> quyết định đầu tư.
 - ❖ Nếu không khai thác -> để lại cho thế hệ sau.

Kiến nghị

Hoạt động giám sát: Mặt trận tổ quốc Việt Nam tỉnh, Liên hiệp các hội khoa học và kỹ thuật tỉnh và báo chí.

- ❖ Không thể xây dựng -> cơ quan, tổ chức, đoàn thể nhận lương từ ngân sách, thành viên “vác tù và hàng tổng”
- ❖ Mặt trận tổ quốc: hệ thống chính trị-> tư vấn, phân biện, giám sát xã hội.
- ❖ Liên hiệp hội: tổ chức (hệ thống hội) -> tư vấn, phân biện, giám định xã hội.
- ❖ Báo chí: phản ánh tình hình, các vấn đề xã hội.
- ❖ Theo cơ chế “đường dây âm”.

Một số hình ảnh trong quá trình làm nghiên cứu



Một số hình ảnh trong quá trình làm nghiên cứu (tiếp)



Một số hình ảnh trong quá trình làm nghiên cứu (tiếp)



Một số hình ảnh trong quá trình làm nghiên cứu (tiếp)



Một số hình ảnh trong quá trình làm nghiên cứu (tiếp)



Một số hình ảnh trong quá trình làm nghiên cứu (tiếp)



Một số hình ảnh trong quá trình làm nghiên cứu (tiếp)



Một số hình ảnh trong quá trình làm nghiên cứu
(tiếp)

